

Robinson Cruseo

Giriş

Robinson Crusoe, İngiliz edebiyatının öncüsü Daniel Defoe tarafından kaleme alınmış, bireyin doğayla mücadelesini, yalnızlıkla başa çıkma sürecini ve insan iradesinin gücünü anlatan zamansız bir romandır. İlk kez 1719 yılında yayımlanan bu eser, modern romanın doğuşuna öncülük etmiş ve yalnızca bir hayatta kalma hikâyesi değil, aynı zamanda bireyin kendini yeniden inşa etme sürecini konu alan bir varoluş anlatısı olmuştur.

Bu çalışmada, Robinson Crusoe'nun gençlik yıllarındaki denizcilik arzusu, ıssız adada hayatta kalma çabası, yalnızlıkla yüzleşmesi, Cuma ile kurduğu ilişki, kurtuluş planları ve nihayet İngiltere'ye dönüş süreci kronolojik bir akış içinde ele alınmaktadır. Ayrıca romanın temel temaları olan bireysel özgürlük, çalışkanlık, sabır ve dini inançlar gibi kavramlar da bu başlıklar altında işlenmiştir.

Robinson Crusoe, yalnızca macera arzusunun bir anlatısı değil; aynı zamanda insan doğasının dayanıklılığını, ahlaki gelişimi ve kültürel etkileri yansıtan derin bir metafor olarak da okunabilir. Bu çerçevede yapılan inceleme, eserin edebi değerini, döneminin sosyal ve kültürel bağlamı içindeki önemini ve modern bireyin anlam arayışıyla olan bağlantısını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Robinson Crusoe'nun Maceraları

Gençlik ve Denizcilik Arzusu

Robinson Crusoe, 1632 yılında York kentinde, aslen Bremenli bir tüccar olan babası ve Yorklu iyi bir ailenin kızı olan annesinin üçüncü oğlu olarak dünyaya gelmiştir. Ailesi Robinson adıyla tanınmış ve ona Robinson Kreutznaer adı verilmiş olsa da İngiltere'de zamanla bu isim Crusoe olarak değişmiş ve kendisi de dahil olmak üzere herkes onu bu şekilde anmıştır. İki ağabeyi olan Robinson'un, küçük yaşlardan itibaren akli "saçma sapan düşüncelerle" dolmuştur. Babası onun iyi bir eğitim almasını ve hukukçu olmasını

istememesine rağmen, Robinson'un tek arzusu denize açılmaktır. Bu arzusu o kadar güçlüdür ki, babasının, annesinin ve diğer dostlarının tüm karşı çıkmalarına rağmen denizcilik hayalinden vazgeçmemiştir. Hatta bu kararlılığı, ileride başına gelecek felaketlerin bir ön belirtisi olarak yorumlanabilir. Annesi isteğini babasına iletmeyi reddetse de babası bu durumu büyük bir ilgiyle dinlemiş ve denize açılması halinde oğlunun "gelmiş geçmiş en mutsuz sefil olacağını" söylemiştir. Yaklaşık bir yıl boyunca isteğini erteleyen Robinson, iş tekliflerini reddetmiş ve ailesinin tutumuna sitem etmiştir. Sonunda, Hull'e yaptığı bir ziyarette, Londra'ya giden bir arkadaşının gemisine gizlice binerek, ailesine danışmadan ve onların hayır duasını almadan, 1 Eylül 1651'de denize açılmıştır. Daha yolculuğun başında fırtınayla karşılaşan Robinson, deniz tutması ve dehşet içinde kalmış, ailesine karşı gelmekle Tanrı'nın cezasını hak ettiğini düşünmeye başlamıştır. Ancak fırtına dindikten sonra, arkadaşının etkisiyle pişmanlıklarını unutmuş ve denizcilik arzusuna yeniden kapılmıştır. Yarmouth Roads'a vardıklarında rüzgârın ters esmesi nedeniyle birkaç gün beklemek zorunda kalmışlar ve burada daha da şiddetli bir fırtınaya yakalanmışlardır. Fırtınada gemi hasar görmüş ve su almaya başlamıştır. Sonunda gemiyi terk etmek zorunda kalmışlar ve bir sandalla Winterton'a kadar gelmeyi başarmışlardır. Yarmouth'da büyük bir insancılıkla karşılanmışlar ve Londra'ya dönmek için para yardımı almışlardır. Ancak Robinson, ailesinin yanına dönmek yerine "kem talih"inin etkisiyle yoluna devam etmeye karar vermiştir. Kaptan ve tayfalar, yaşadığı fırtınanın denizci olmaması gerektiğinin bir işareti olduğunu söyleyerek onu vazgeçirmeye çalışmışlarsa da Robinson dinlememiştir. Bir sonraki yolculuğunda iyi bir kaptanla tanışan Robinson, denizcilik konusunda bilgi edinmiş ve ticaret yaparak 300 pound kazanmıştır. Bu kazanç, onu daha büyük maceralara atılma düşüncesiyle cezbetmiştir.

Issız Adada Hayatta Kalma

Brezilya'da bir plantasyon sahibi olan Robinson, Afrika'ya köle ticareti yapmak amacıyla çıktığı bir deniz yolculuğunda fırtınaya yakalanır. 30 Eylül 1659'da gemisi batar ve kendisi, "Ümitsizlik Adası" adını verdiği ıssız bir adaya sağ olarak çıkar. Gemideki diğer herkes boğulmuştur. İlk gününü içinde bulunduğu kötü duruma üzülen Robinson ne yiyeceği ne evi, ne giysisi, ne silahı ne de gidecek bir yeri olmadığını düşünerek umutsuzluğa kapılır. Geceleri vahşi hayvanlardan korkarak bir ağacın tepesinde yatar. Ertesi gün, gemi enkazına yüzerek ulaşır ve buradan yiyecek, içecek, giysi, silah, barut, yelkenler, halatlar, marangoz aletleri ve daha birçok işe yarar malzeme kurtarır. Gemiden getirdiği malzemelerle kendine bir çadır ve daha sonra kayalık bir alanda bir mağara ev yapar. Avcılık ve toplama yoluyla yiyecek bulmaya çalışır. Gemiden getirdiği az miktardaki tahılın mucizevi bir şekilde filizlenmesiyle tarım yapmaya başlar. Keçi avlayarak et ve süt elde eder, derilerinden giysiler ve eşyalar yapar. Zamanla ekmek yapmayı, çömlükçiliği ve diğer temel becerileri öğrenir. Kendine bir masa, sandalye yapar ve gemiden kurtardığı kalem, mürekkep ve kâğıtla günlük tutmaya başlar. Mevsimleri gözlemleyerek yağmur ve kurak dönemleri ayırt eder.

Adada Yalnız Olmadığı Farkındalığı

Robinson, adaya ilk geldiği zamanlarda tamamen yalnız olduğunu düşünür. Ancak zamanla vahşi hayvanların seslerini duyar. Adanın farklı yerlerini keşfederken insan kemikleri, yamyamların ziyafet kalıntıları ve ateş yakma yerleri bulur. Bu keşifler, adada kendisinden başka insanların da olduğunu ve bunların yamyam olduklarını gösterir. İspanyol bir gemisinin enkazını bulur ancak sağ kurtulan olmaz. Bu durum, adada potansiyel bir tehlike olduğunu ve her an vahşilerle karşılaşabileceği korkusunu yaşamasına neden olur.

Cuma ile Tanışma ve İlişki

Robinson, adada yirmi altıncı yılını geçirirken bir gün sahilde yamyamların bir esiri öldürmek üzere olduklarını görür. Silahıyla yamyamları korkutarak esiri kurtarır. Kurtardığı bu kişiye, onu kurtardığı gün olan Cuma'nın adını verir. Cuma, Robinson'a minnettar kalır ve onun hizmetine girer. Robinson, Cuma'ya İngilizce öğretir, onu Hıristiyan yapar ve ona kendi yaşam tarzını benimsetir. Aralarında zamanla efendi-köle ilişkisinden çok, arkadaşlık ve yoldaşlık bağı oluşur. Robinson, Cuma'ya güvenir ve onun sadakatinden emin olur. Birlikte adada hayatta kalma mücadelesi verirler ve vahşilere karşı kendilerini korurlar.

Kaçış Planları ve Girişimleri

Robinson, adaya ilk geldiği andan itibaren kurtulma hayalleri kurar. Kendi başına bir tekne yapmaya çalışır ancak bu girişimi başarısız olur. Yıllar sonra, İspanyol bir kazazede ile karşılaşır ve diğer İspanyol ve Portekizli kazazedelerle birlikte bir tekne yaparak kaçma planları yaparlar. Ancak bu plan, İngiliz isyancıların adaya gelmesiyle sekteye uğrar. Robinson ve Cuma, geminin kaptanını ve sadık mürettebatını isyancılardan kurtarmaya yardım ederler. Kurtarılan kaptan, Robinson'u İngiltere'ye götürmeyi teklif eder.

Diğer Kazazedeler ve Kurtuluş

Adada kaldığı süre boyunca Robinson, İspanyol bir kazazede ile karşılaşır. Daha sonra, gemi isyanı sonucu adaya gelen İngiliz denizcilerle karşılaşır. Bu denizcilerden bazıları isyancı, bazıları ise kaptana sadıktır. Robinson, kaptan ve sadık adamlarına yardım ederek isyancıları etkisiz hale getirir. Kurtarılan kaptan, Robinson'a minnettar kalır ve onu İngiltere'ye götürmeyi teklif eder.

İngiltere'ye Dönüş ve Sonrası

Robinson, yirmi sekiz yıl, iki ay ve on dokuz gün sonra adadan kurtularak İngiltere'ye döner. İngiltere'ye döndüğünde ailesinin öldüğünü öğrenir. Ancak Brezilya'daki plantasyonundan elde ettiği büyük bir serveti miras alır. Eski bir dostu aracılığıyla Brezilya'daki işlerini düzene sokar ve servetini güvence altına alır. İngiltere'de bir süre kaldıktan sonra, evlenmemiş olmasına rağmen, yeniden deniz yolculuğuna çıkma arzusuna karşı koyamaz.

Lizbon'a gider ve oradan karayoluyla İspanya ve Fransa üzerinden İngiltere'ye dönerken çeşitli maceralar yaşar. Robinson Crusoe'nun bu ilk macerası, pek çok zorluk ve dönüm noktasıyla dolu, olağanüstü bir hayatta kalma ve dönüşüm hikayesidir.

Daniel Defoe Kimdir?

Kitaptaki bilgilere göre **Daniel Defoe, Robinson Crusoe** adlı ünlü eserin yazarıdır.

Kitapta Daniel Defoe hakkında daha detaylı biyografik bilgiler bulunmaktadır:

- **1660 yılında Londra'da doğmuştur.** Ailesinin üçüncü çocuğudur.
- **1731 yılında ölmüştür.** Ölüm tarihi 24 Nisan 1731'dir.
- Newington Green'deki muhalif akademisine devam etmiştir.
- Ticaret hayatına atılmıştır.
- **1684'te Mary Tuffley ile evlenmiştir.**
- **1685'te Dük Monmouth'un II. James'e karşı başlattığı ayaklanmada yer almıştır.** Ayaklanmanın başarısız olmasının ardından birçok arkadaşı idam edilmiş veya sürgün edilmiş olsa da, o "Kanlı Mahkeme"den kaçmayı başarmıştır.
- **1692'de aşırı yatırım nedeniyle iflas etmiştir.**
- İflasın ardından **yazı hayatına atılmıştır.**
- **İlk büyük başarısını 1701'de yayımlanan hiciv şiiri *The True-Born Englishman* ile elde etmiştir.**
- **1702'de *The Shortest Way with the Dissenters* adlı eseri yüzünden haysiyet kırıcı yayın yapmaktan kısa bir süre hapis yatmıştır.**
- Çeşitli bakanlar tarafından polemikçi yazar olarak istihdam edilmiştir.
- Ticaret, politika, ekonomi ve dinî konuları içeren geniş bir alanda çok sayıda yazı yazmıştır.
- Her şeyden önce bir **gazeteci ve polemikçi** olarak tanınmıştır. Siyasi hicivlerinden hem muhalifler hem de iktidar yanlıları etkilenmiştir. Her türlü ihtilafta karşıt taraflar için yazılar kaleme alarak ün kazanmıştır ve kendisine "kiralık yazar", "her partinin lehinde ve aleyhinde yazan kalemşor", "su katılmamış riyakâr" gibi sıfatlar yakıştırılmıştır.
- Hayalî hikâyeler kaleme alarak şöhret kazanmıştır.
- **1719'da *Robinson Crusoe*'yu yayınlamıştır.** Diğer önemli eserleri arasında *Memoirs of a Cavalier* ve *Captain Singleton* (1720), *Moll Flanders*, *Colonel Jack* ve *A Journal of the Plague Year* (1722), ve *Roxana* (1724) bulunmaktadır. 1720-1724 yılları arasında yazdığı romanların çoğu günahkârlar ve kanun dışılar hakkındadır.
- Roman tarzında olmayan diğer eserleri *A Tour thro' the Whole Island of Great Britain* ve *The Complete English Tradesman*'dir.
- İnatçı bir alacaklısından saklanırken felç olmuş ve ölmüştür.

Kitapta da Daniel Defoe'nun **Robinson Crusoe'nun özgün adının *the life and STRANGE SURPRIZING adventures of Robinson Crusoe*** olduğu belirtilmektedir.

Robinson Crusoe romanının anlatıcısı olan Robinson Crusoe'nun 1632'de York şehrinde

doğduğu ve ailesinin Bremenli bir tüccar olduğu bilgisi yer almaktadır. Ancak bu, romanın kurgusal karakterinin geçmişidir ve Daniel Defoe'nun kendi doğum yeri ve yılından farklıdır.

Sonuç

Robinson Crusoe, yalnız bir bireyin doğaya karşı verdiği hayatta kalma mücadelesi üzerinden, insan iradesinin, alışkanlığının ve azminin bir zaferini anlatır. Daniel Defoe'nun bu eseri, yalnızca bir macera hikâyesi olmanın ötesine geçerek, bireysel sorumluluk, Tanrı'ya bağlılık, medeniyet kavramı ve insanın kendi kendine yetebilme gücü gibi derin temaları işler.

Robinson'un gençlik hayallerinden ıssız adadaki zorlu yaşamına, Cuma ile kurduğu dostluktan özgürlüğüne kavuşmasına kadar geçen süreç, okuyucuya insan doğasının değişkenliğini ve uyum yeteneğini gösterir. Adada geçen yirmi sekiz yıl boyunca Robinson'un yaşadığı dönüşüm hem fiziksel hem de ruhsal bir olgunlaşmanın hikâyesi olarak öne çıkar.

Robinson Crusoe, modern bireyin yalnızlıkla, doğayla ve kendi iç dünyasıyla hesaplaşmasını anlatan evrensel bir anlatı olarak edebiyat tarihindeki yerini korumaktadır. Bu alışma da romanın ana olay örgüsünü ve temel temalarını izleyerek, Defoe'nun insan doğasına dair sunduğu gözlemleri ve zmlmeleri daha yakından anlamayı hedeflemiştir.